

Generelle bemærkninger

Forudsætninger for budgettet

Byrådets årlige budgetlægning tager udgangspunkt i den økonomiske politik, som senest er revideret d. 2. marts 2022.

Af politikken fremgår en række delmål for byrådsperioden 2022-2025, indenfor følgende områder:

- Økonomi i balance
- Salgsindtægter fra kommunale bygninger og jord
- Tilvejebringelse af midler til finansiering af udgiftspres og nye politiske tiltag
- Langfristet gæld
- Likviditetens størrelse
- Ufinansierede tillægsbevillinger skal undgås
- Budgetlægning i henhold til økonomiaftalerne

Det politiske arbejde med budget 2024

Som opstart af arbejdet med budget 2024 – 2027, vedtog Byrådet den 1. marts 2023, rammer og tidsplan for budgetprocessen.

Byrådet besluttede blandt andet, at:

- Administrationen anmodes om at udarbejde forslag til budgetinitiativer, med henblik på at tilvejebringe råderum til finansiering af den demografiske vækst samt andre udefrakommende ændringer.
- Arbejdet bør fokusere på effektiviseringer/reduktioner af serviceudgifterne, men også omfatte andre udgiftsposter – herunder bruttoanlægsudgifter, overførsler mv.
- Fagudvalgernes præsenteret for status på deres budgetdrøftelser i maj og juni måned.
- Byrådet afholder tre temamøder om budget 2024-2027
- De politiske forhandlinger om budget 2024-2027 planlægges til weekenden den 15.-17. september.

Kommunernes økonomiske ramme for 2024

Rammerne for kommunernes budgetlægning fastsættes i en årlig økonomiaftale, som aftales i juni måned mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening.

De årlige økonomiaftaler fastlægger rammerne for den samlede kommunale økonomi, skatter, drifts- og anlægsrammer, mulighed for lånoptagelse m.v., og sikrer via et statsligt balancetilskud, at kommunernes samlede økonomi for det kommende år er i balance.

De årlige aftaler tager udgangspunkt i Budgetloven fra 2012, som indeholder langsigtede udgiftsrammer for den offentlige økonomi, sanktionsmuligheder over for kommunerne såfremt rammerne ikke overholdes m.v.

Der blev den 25. maj 2023 indgået en økonomiaftale for 2024 mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening.

Aftalen indebar, at:

Kommunale serviceudgifter:

Kommunernes samlede serviceramme blev øget med netto 1,2 mia. kr. svarende til +9,2 mio. kr. for Frederikssund i 2024 og frem.

Brutto blev kommunerne tilført 2,4 mia. kr., dog med en modregning på 1,2 mia. kr. omhandlende følgende:

- Kommunerne forudsættes at gennemføre administrative besparelser for 0,7 mia. kr. årligt
- Servicerammen reduceres derudover med 0,416 mia., omfattende finansiering af Arne pensionen, samt 0,05 mia. kr., svarende til den kommunale finansiering af et ekstra særtilskud til udvalgte kommuner.

Den samlede virkning af de to reduktioner udgør ca. 8,9 mio. kr. for Frederikssund Kommune, hvorfor Frederikssunds Kommunes netto serviceramme fra 2023 – 2024, kan beregnes til (18,3-8,9) 9,4 mio. kr.

Herefter udgør den samlede serviceramme 304,8 mio. kr. i 2024 (2024 priser), opgjort excl. eventuelle ændringer som følge af ny lovgivning.

De ekstra midler er aftalt under hensyntagen til det beregnede demografiske træk som følge af et stigende antal ældre og børn på isoleret set 1,2 mia. kr., samt udgiftspresset på social- og sundhedsområdet m.v.

Efter indgåelse af økonomiaftalen for 2024, besluttede Regeringen som en del af finansloven for 2024, at sikre kommunerne en yderligere finansiering på samlet 650 mio. kr. i 2024 og frem, samt at den kommunale serviceramme ville blive tilsvarende hævet - Frederikssund Kommunes andel af denne ekstra finansiering kan beregnes til 4,934 mio. kr. årligt, mens kommunens serviceramme blev hævet med 5,342 mio. kr. i 2024.

Kommunens vejledende serviceramme incl. en forholdsmæssig del af de ekstra demogramidler m.v, kan herefter opgøres til 2.513 mio. kr. i 2024.

I lighed med tidligere år, er der tilknyttet en budgetsanktion og regnskabssanktion på 3 mia. kr. til servicerammen, hvilket betyder at Kommunerne kan pålægges en sanktion, såfremt servicerammen ikke overholdes i budgetvedtagelsen for 2024.

Kommunale anlægsudgifter:

Aftalen indeholdt et finansieret anlægsniveau på 19,1 mia. kr. i 2024, hvor overslagsåret 2024, fra det seneste vedtagne budget, indeholdt et anlægsniveau på 19 mia. kr., men med en forudsat kommunal medfinansiering på 1 mia. kr. Aftalen indeholdt derfor en ekstra finansiering på 1,1 mia. kr. i 2024.

For Frederikssund Kommune er der tale om en merindtægt på 8,4 mio. kr. i 2024.

Den kommunefordelte anlægsramme bevirker, at Frederikssund Kommune havde et sigtepunkt for de kommunale anlægsudgifter i 2024, på 156,6 mio. kr.

Der er i lighed med tidligere år tilknyttet en budgetsanktion på 1 mia. kr. til anlægsrammen, hvilket betyder at kommunerne kan pålægges en sanktion på op til 1 mia. kr., såfremt kommunerne under et ikke overholder anlægsrammen i budgetvedtagelse for 2024.

Overførselsudgifter:

Aftalen indeholder en forventning om en ekstraordinær stor stigning i de samlede kommunale overførselsudgifter, hvor det tidligere skøn for 2024 forventes at stige fra 97,1 til 104,3 mio. kr.

For Frederikssund Kommune svarer stigningen til ca. 54,6 mio. kr. i forhold til det budgetterede niveau. Kommunens aktuelle skøn over udgiftssiden indeholder imidlertid kun forventede nettomerudgifter til overførsler for 17,8 mio. kr., hvorfor der umiddelbart forventes en overkompensation på 36,8 mio. kr. i 2024

Den potentielle overkompensation har bevirket, at det er valgt at budgetlægge med en forventet tilbagebetaling på 35 mio. kr. i 2024, 15 mio. kr. i 2025 og 5 mio. kr. i hvert af årene 2026 og 2027 – beløb som er budgetlagt under midtvejsregulering af generelle tilskud.

Fordrevne fra Ukraine:

Kommunerne løfter fortsat en ekstraordinær indsats i forhold til at modtage og håndtere fordrevne Ukrainere. Regeringen er derfor indstillet på at sikre, at kommunerne under et kompenseres for de samlede kommunale nettoudgifter hertil.

Regeringen og KL er enige om som led i en normalisering af udgiftsstyringen at afsætte en samlet ramme på 0,9 mia. kr. for 2023 til modtagelsen af fordrevne fra Ukraine. Midlerne udmøntes over bloktilskuddet.

For Frederikssund Kommune drejer det sig om en kompensation på ca. 6,9 mio. kr. i 2023, som er udbetalt som en midtvejsregulering i 2023. Det må forudsættes at kommunens ramme for serviceudgifter forhøjes tilsvarende, idet de afholdte udgifter er forudsat at omfatte serviceudgifter.

Det skal bemærkes at eventuelle overførselsudgifter til de modtagne Ukrainere, kun er indeholdt i skønnet for overførselsudgifter i 2024, idet det forudsættes at alle Ukrainere er hjemrejst ultimo 2024.

Det vedtagne budget 2024 – 2027 indeholder derfor kun forventede overførselsudgifter til de Ukrainske flygtninge i 2024, mens der ikke er budgetlagt med yderligere konkrete serviceudgifter til Ukrainerne i 2024. Der er dog ekstraordinært under funktion 06.52.76 Generelle reserver afsat 4,3 mio. kr. i 2024, samt 4,0 mio. kr. i 2025, 3,0 mio. kr. i 2026 samt 2,0 mio. kr. i 2027, idet det forudsættes at kommunen ikke kompenseres fuldt ud i perioden, for kommunale serviceudgifter til de Ukrainske flygtninge.

Midtvejsregulering:

Der er budgetlagt med en negativ midtvejsregulering på 32,674 mio. kr. i 2024, samt 15 mio. kr. i 2025 og 5 mio. kr. i hvert af årene 2026 og 2027.

Hovedparten skyldes at kommunerne forudsættes overkompenseret vedrørende udgifter til overførsler, hvorfor der forventes en negativ midtvejsregulering på 35 mio. kr. i 2024, 15 mio. kr. i 2025 samt 5 mio. kr. i hvert af årene 2026 og 2027. Derudover er der forudsat en positiv efterregulering vedr. aktivitetsbestemt medfinansiering på -3,085 mio. kr. vedr. 2023, samt kommunens andel af en forventet negativ skattesanktion i 2024 på 0,759 mio. kr., idet kommunerne ikke formåede at fastholde den kommunale udskrivningsprocent uændret.

Det kommunale bidrag til skattesanktionen udgør 25% i 2024, 50% i 2025/26, 75% i 2027 - og 100% fra 2028. På denne baggrund er statstilskuddet desuden reduceret med 1,518 mio. kr. i 2025/26, stigende til 2,277 mio. kr. i 2027.

Der blev desuden som en del af økonomiaftalen for 2024, aftalt en historisk stor positiv midtvejsregulering vedrørende 2023 på 58,861 mio. kr., primært som følge af merudgifter til overførsler, stigende inflation, i forhold til forudsætningerne i sidste års aftale, hvor vi dog kun efterreguleres for den højere pris- og lønudvikling fra 2022/23, men ikke merstigningen fra 2021/2022. Efterreguleringen indeholdt desuden en restfinansiering vedrørende kommunens udgifter til Covid 2022, samt finansiering af Ukraine indsatsen i 2022 og 2023. Den samlede midtvejsregulering er udbetalt i 2023.

Budgetaftale 2024:

Det var et enigt Byråd i Frederikssund Kommune, som den 11. oktober endeligt vedtog budget 2024 – 2027.

Budgettet var et resultat af budgetaftalen, som blev indgået mandag den 18. september mellem samtlige Byrådets partier - Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Fjordlandslisten, Socialistisk Folkeparti, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige, Enhedslisten, Radikale Venstre, Liberal Alliance og SocialLiberales.

De væsentligste punkter i budgettet er:

Med aftale om budget 2024-2027 ønsker Byrådet at holde hånden under de helt centrale velfærdsområder, trods vanskelige økonomiske rammevilkår, ved at tilføre:

- Udsatte børn og unge: 56 mio. kr. i 2024-2027.
- Specialundervisningsområdet: 60 mio. kr. i 2024-2027.
- Udsatte voksne: 137 mio. kr. i 2024-2027.
- Ældreområdet: 45 mio. kr. i perioden 2024-2027.

Samtidig sikrer aftalen:

- En fortsat robust økonomi
- En ambitiøs anlægsplan med fokus på den grønne omstilling, kultur- og fritidsområdet, vedligeholdelse af kommunens bygninger og den fortsatte udvikling i Vinge.

Aftalen om budget 2024-2027 medfører, at Frederikssund Kommune også fremover er en attraktiv kommune for såvel borgere, medarbejdere, gæster og virksomheder.

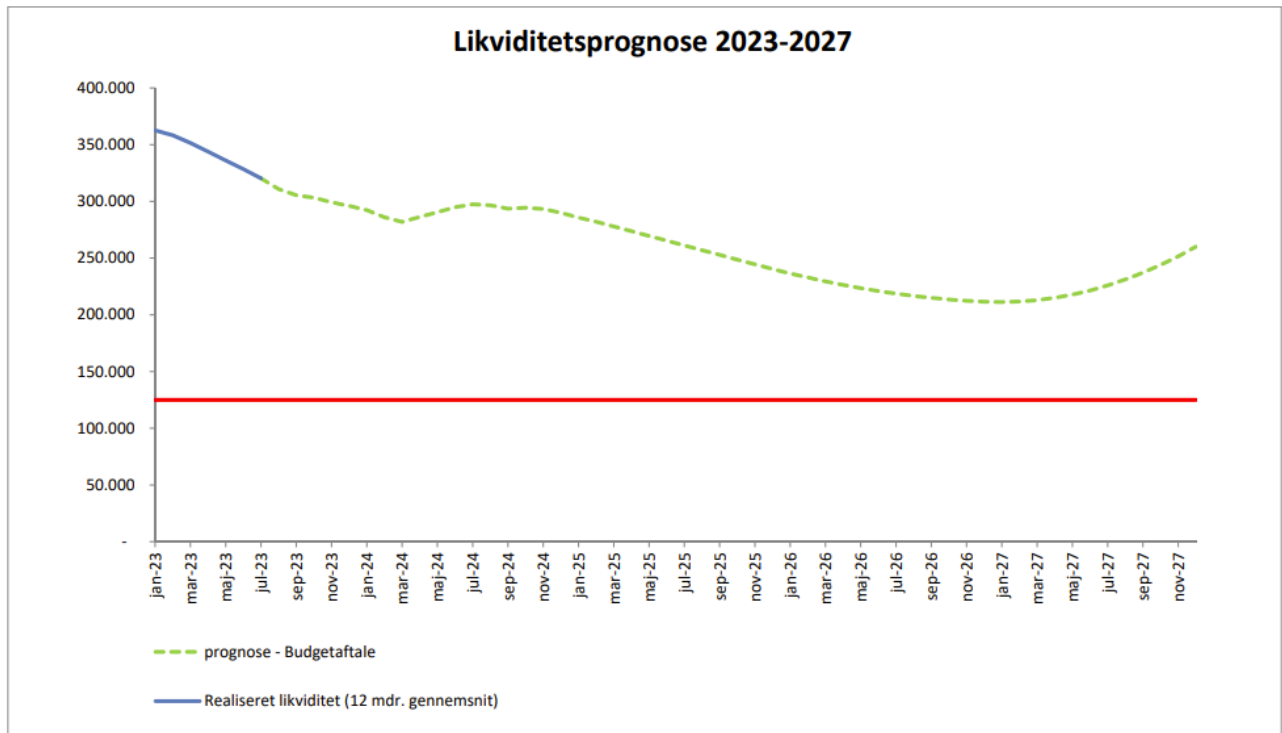
Budgetoversigt 2024- 2027

Alle beløb i mio. kr. (- = indtægt + = udgift)	Budget 2024	Overslag 2025	Overslag 2026	Overslag 2027
Skatter, tilskud og udligning	-3.545	-3.720	-3.927	-4.135
Driftsudgifter	3.361	3.543	3.712	3.902
<i>Serviceudgifter (2024 priser)</i>	<i>2.513</i>	<i>2.530</i>	<i>2.523</i>	<i>2.527</i>
<i>Overførsler m.v (2024 priser)</i>	<i>848</i>	<i>857</i>	<i>869</i>	<i>881</i>
<i>Pris- og lønudvikling (drift og anlæg)</i>		<i>156</i>	<i>320</i>	<i>494</i>
A. Strukturel driftsbalance (- = overskud)	-184	-177	-215	-233
Netto renteudgifter	3	0	1	1
Optagne lån	-10	-4	-4	-4
Afdrag på lån	67	61	61	39
Finansforskydninger, deponeringer	38	0	0	0
Mellemværende forsyningsområdet (drift/anlæg)	2	-5	-5	-5
B. Råderum til anlægsarbejder	-84	-125	-162	-202
Anlægsarbejder	144	171	165	89
<i>Bruttoudgifter excl. kommunale ældreboliger (2024 priser)</i>	<i>157</i>	<i>210</i>	<i>165</i>	<i>104</i>
<i>Indtægter (2024 priser)</i>	<i>-16</i>	<i>-39</i>	<i>0</i>	<i>-15</i>
<i>Bruttoanlæg kommunale ældreboliger</i>	<i>3</i>			
C. Balance (- = opsparing)	60	46	3	-113

Udvikling i likviditeten

Byrådets vedtagne økonomiske politik indebærer, at den gennemsnitlige kassebeholdning senest med udgangen af 2022 skal udgøre 125 mio. kr.

Nedenstående likvidetsprognose viser hvorledes likviditeten forventes at udvikle sig, på tidspunktet for vedtagelsen af budget 2024, og hvor det fremgår at likvidetsmålet er indfriet i hele budgetperioden.

Driftsudgifterne

Kommunens driftsudgifter er opdelt i følgende kategorier:

- Serviceudgifter
- Overførselsudgifter
- Den centrale refusionsordning
- Aktivitetsbestemt medfinansiering
- Ældreboliger
- Forsyningsområdet

Beløb i 1.000 kr.	Budget 2024	i %
Serviceudgifter	2.513.118	74,9%
Overførselsudgifter	700.791	20,9%
Den centrale refusionsordning	-60.268	-1,8%
Aktivitetsbestemt medfinansiering	223.956	6,7%
Ældreboliger	-17.241	-0,5%
Forsyningsområdet	-3.958	-0,1%
I alt	3.356.398	100,0%

Serviceudgifter er udgifter til de kommunale kerneområder såsom skoler, børnepasning, ældre mv. Det er områder, hvor den enkelte kommune selv kan fastsætte det ønskede serviceniveau og dermed også udgiftsniveauet. Kommunerne er dog underlagt et loft over serviceudgifterne, kaldet Servicerammen. Servicerammen bliver fastlagt i forbindelse med den årlige økonomiaftale mellem regeringen og KL. For 2024 udgør servicerammen 306,087 mia. kr. for alle landets kommuner.

Rammen tager udgangspunkt i niveauet fra det seneste vedtagne budget 2023, korrigeret for den seneste pris- og lønudvikling, nye lovtiltag m.v. Hertil kan tillægges Frederikssund Kommunes beregnede andel af det ekstraordinære løft af serviceudgifterne på 1,2+0,7 mia. kr., som blev aftalt i økonomiaftalen og finansloven for 2024, hvorefter Frederikssund Kommunes korrigerede sigtepunkt kan opgøres til 2.513,1 mio. kr.

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Hvis kommunernes vedtagne budgetter overskrider den udmeldte ramme for serviceudgifter, er der en risiko for at kommunernes bloktilskud reduceres. I 2024 er 3 mia. kr. af bloktilskuddet betinget af, at der bliver budgetlagt med serviceudgifter indenfor rammen. Frederikssund Kommunes andel af det betingede bloktilskud udgør 23,3 mio. kr., og dette beløb svarer derfor til den potentielle økonomiske risiko, såfremt budgetaftalen ikke overholdes.

Kommunens vedtagne budget 2024 indeholder serviceudgifter for i alt 2.513 mio. kr., hvorfor Frederikssund Kommune har levet op til sin andel af den indgåede økonomiaftale mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening. En eventuel sanktion er dog afhængig af at kommunerne samlet overholder den udmeldte serviceramme for 2024. Til sammenligning kan nævnes at Frederikssund Kommunes vedtagne budget for 2023 ligeledes matchede det udmeldte sigtepunkt for budget 2023, samt at der ikke blev udløst en budgetsanktion, idet kommunernes samlede budgetter ligeledes lå inden for den aftalte ramme.

De foreløbige tal for Kommunernes samlede budget 2024, indikerer at aftalen er overholdt, men det endelige resultat forventes først at foreligge ultimo januar 2024, når kommunernes service- og anlægsudgifter offentliggøres af Danmarks Statistik.

Det skal dog bemærkes at der også er tilknyttet en sanktionsmulighed til regnskabsresultatet for kommunens serviceudgifter, såfremt dette afviger fra det vedtagne budget, hvorfor der i løbet af 2024 vil være behov for en fortsat stram økonomistyring.

Frederikssund Kommunes serviceudgifterne på 2,513,1 mio. kr. svarer til 74,9 % af de samlede netto driftsudgifter på i alt 3,356,4 mia. kr.

Overførselsudgifter er udgifter til kontanthjælp, førtidspension, forsikrede ledige mv., svarende til områder hvor kommunerne kun i mindre grad kan påvirke udviklingen, hvorfor kommunerne under ét kompenseres for mer- og mindreudgifter. Den enkelte kommune kan dog godt opleve en finansieringsmæssig ubalance.

Hvis der eksempelvis sker en stigning i udgifterne til kontanthjælp på landsplan vil kommunerne som sagt blive kompenseret, og compensationen vil blive fordelt mellem kommunerne via bloktilskudsnøglen. Såfremt den enkelte kommune via en aktiv indsats sikrer, at antallet af kontanthjælpsmodtagere stiger mindre end landsgennemsnittet, kan denne opnå et finansieringsmæssigt "overskud". De enkelte kommuner har således et økonomisk incitament til at holde overførselsudgifterne så lave som muligt.

Der er budgetlagt med overførselsudgifter for i alt 700 mio. kr., svarende til en stigning på +7,5% i forhold til oprindeligt budget 2023. De samlede overførselsudgifter svarer til 20,9% af de samlede driftsudgifter.

Den centrale refusionsordning medfører, at kommunerne får refunderet en del af udgifterne til særlige dyre enkeltsager fra staten.

De nye refusionssatser/grænser gældende fra 2024, udgør følgende:

Refusionssats	kr. pr. år
Ingen refusion	910.000 og derunder
Refusion på 25% af udgiften over	910.000
Refusion på 50% af udgiften over	1.780.000
Refusion på 75% af udgiften over	2.250.000

På trods af refusionsordningen afholder den enkelte kommune hovedparten af udgifterne i forbindelse med særligt dyre enkeltsager, hvorfor der fortsat er et økonomisk incitament til at mindske antallet af disse.

Der er budgetlagt med samlede indtægter for 60,3 mio. kr., svarende til -1,8 % af de samlede driftsudgifter.

Aktivitetsbestemt medfinansiering vedrører kommunernes medfinansiering af de regionale sundhedsydelse, som den enkelte kommunes borgere modtager. Der kan eksempelvis være tale om skadestuebesøg, indlæggelse samt undersøgelse og behandling hos speciallæger. Udgiften til aktivitetsbestemt medfinansiering er således direkte afhængig af trækket på de regionale sundhedsydelse, hvorfor den enkelte kommune har et økonomisk incitament til at forebygge indlæggelser mv.

Der er i 2024 budgetlagt med udgifter til aktivitetsbestemt medfinansiering på 223,9 mio. kr., hvilket svarer til 6,7 % af de samlede driftsudgifter.

Eldreboliger skal som udgangspunkt hvile i sig selv, idet udgifterne finansieres af lejeindtægter fra beboerne. Under driften budgetteres med en huslejeindtægt, som anvendes til at finansiere henlæggelser til større vedligeholdelsesopgaver, renteudgifter samt afdrag på lån. Området bør derfor ikke have nogen nævneværdig indflydelse på det samlede kommunale nettoresultat.

Der er i 2024 budgetlagt med samlede driftsindtægter på -17,2 mio. kr., svarende til -0,5 % af de samlede driftsudgifter.

Forsyningsvirksomheder omfatter udgifter til affaldsområdet, og skal som udgangspunkt hvile i sig selv. Området omfatter primært dagrenovation, genbrugspladser samt diverse ordninger til storskrald m.v. Ordningen finansieres over bidrag som opkræves via ejendomsskattebilletten.

Et over/underskud skyldes afvikling af et opbygget mellemværende med kommunekassen, eller opsparing til fremtidige anlæg.

Forsyningsområdets mellemværende til det skattefinansierede område, forventes ultimo 2023 at udgøre ca. 42,9 mio. kr. i kommunens favør - et mellemværende som Byrådet har valgt at lånefinansiere over 10 år. Det reviderede budget for forsyningsområdet bevirker at mellemværendet nedbringes med ca. 4,0 mio. kr. årligt, over de kommende 10 år.

Der er i 2024 budgetlagt med netto driftsindtægter på -3,958 mio. kr., svarende til -0,1 % af de samlede driftsudgifter.

Indbetaling af indefrosne feriepenge har tidligere været budgetlagt som en driftsudgift, men er med virkning fra budget 2022 budgetlagt som et langfristet mellemværende på 08.55.73. De budgetlagte midler svarer til de forventede udbetalinger af feriemidler, som blev indefrosset i forbindelse med den nye ferielov, og først kommer til udbetaling i takt med medarbejdernes pensionering.

Anlægsudgifter

Aftalen indeholder et finansieret anlægsniveau for samtlige kommuner på 19,1 mia. kr. i 2024, hvor overslagsåret 2024, fra det seneste vedtagne budget, indeholdt et anlægsniveau på 19 mia. kr., men med en forudsat kommunal medfinansiering på 1 mia. kr. Aftalen indeholder derfor en ekstra finansiering på 1,1 mia. kr. i 2024.

Kommunerne er forpligtiget til at overholde den udmeldte anlægsramme i budgetlægningen for 2024.

Hvis kommunernes vedtagne budgetter overskrider den udmeldte ramme for anlæg, er der en risiko for at kommunernes bloktilskud reduceres. I 2024 er 1 mia. kr. af bloktilskuddet betinget af, at der bliver budgetlagt med anlægsudgifter indenfor rammen. Frederikssund Kommunes andel af det betingede bloktilskud udgør ca. 7,8 mio. kr., og dette beløb svarer derfor til den potentielle økonomiske risiko, såfremt budgetaftalen ikke overholdes.

I modsætning til tidligere år, er der med virkning fra budgetlægningen for 2023 udmeldt en vejledende anlægsramme pr. kommune, hvor Frederikssund Kommunes andel af 2024 rammen, blev fastsat til 156,6 mio. kr.

Hvor der er tilknyttet en regnskabssanktion for de kommunale serviceudgifter, er der ikke nogen umiddelbar sanktion, såfremt anlægsrammen ikke overholdes i regnskabet, men en klar forståelse om at dette dog sker.

Set over hele perioden 2024-2027 vil der blive foretaget bruttoanlægsinvesteringer, for i alt 638,6 mio. kr. i Frederikssund kommune. I sidste års budget 2023-2026 var forudsat et 4 årigt investeringsniveau på 592 mio. kr.

Byrådet har med udgangspunkt i den økonomiske politik valgt ikke at budgetlægge med forventede salgindtægter fra salg af bygninger, grunde m.v, med mindre der forefindes en bindende købsaftale.

Anlægsindtægten på 15,9 mio. kr. i 2024, og 23,5 mio. kr. i 2024, 21,0 i 2025 samt 0,190 i 2026 vedrører sidste rate for salg af Thorstedlund, samt fonds og pulje tilskud til opførelse af Cykelstier i Slangerup, Maritimt center, Makerværket, samt ombygning af Willumsens museum.

Anlægsbudget i hovedtal

Anlæg i 1.000 kr.	Budget 2024	Overslag 2025	Overslag 2026	Overslag 2027
Bruttoudgifter - skattefinansieret område	156.630	209.947	164.974	104.040
Brugerfinansieret- Forsyning samt ældreboliger	9.435			
Totale indtægter	-15.900	-39.000	-190	-15.000
Nettoudgifter	150.165	170.947	164.784	89.040

Der henvises til de specielle budgetbemærkninger for det samlede anlægsbudget, med hensyn til en nærmere beskrivelse af de konkrete anlægsprojekter.

Budgettets bevillinger

Det samlede kommunale driftsbudget for 2024 er inddelt i 36 politikområder, som hver især udgør en bevilling. Nogle af disse bevillinger er yderligere underopdelt på eksempelvis service- og overførselsudgifter. Som eksempel på politikområder kan nævnes Skole og klubområdet, dagtilbud, kultur- og fritid m.v.

Fagudvalgene har mulighed for at disponere inden for de enkelte politikområder, naturligvis under hensyntagen til de af Byrådet fastsatte målsætninger, samt eventuelle begrænsninger fastsat i de specielle budgetbemærkninger.

For hovedparten af bevillingerne gælder en overførselsafgang mellem budgetårene. For at forebygge sanktion ved overskridelse af de oprindelige budgetter har Byrådet vedtaget følgende principper:

- Uopsættelige bevillinger, som skal afholdes i tilknytning til det afsluttede regnskabsår, herunder trepartsmidler og tilskud fra staten overføres til det følgende år.
- Netto- mindre og merforbrug (restbudgetter) kan overføres til det følgende år. Mindreforbrug vedrørende de takstfinansierede områder overføres dog til det efterfølgende år, så disse kan indregnes i taksterne. Det vedtagne budget 2024 indeholder derfor eventuelle overførsler fra 2022 vedrørende de takstfinansierede områder.

Kommunens bevillingsniveau, samt gældende regler for overførsler mellem årene, er fastsat og nærmere beskrevet i "principper for økonomistyring". De generelle regler er, at der kan ske en overførsel af mer- og mindreforbrug på driftsområder/institutioner, mens der på myndighedsdelen ingen overførselsadgang er.

Administrationen er bemyndiget til at foretage omplaceringer på tværs af bevillingsområderne, såfremt disse er udgiftsneutrale og ikke ændrer ved det politisk fastsatte serviceniveau. Et eksempel herpå kan være udmøntning af en budgetlagt indkøbsbesparelse m.v.

Pris- og lønfremskrivning af budgettet

Som udgangspunkt er budgettet fremskrevet med KL's skøn for pris- og lønudviklingen, svarende til budgetvejledningens version G 1-1.

For at opnå et så retvisende udgangspunkt for budgetlægningen som muligt, foretages pris- og lønreguleringen ved at der rulles 2 år bagud i forhold til budgetåret, og derefter fremskrives dette udgangspunkt svarende til den faktiske pris- og lønudvikling, samt prognose for den kommende budgetperiode.

Der er dog en række udgiftsområder, som reguleres særskilt efter den generelle prisfremskrivning er foretaget – eksempelvis:

- Store kommunale kontrakter – IKT, Rengøring, Kørsel, Pleje af grønne områder m.v.
- Driftsudgifter til overførselsområdet
- Kommunale ældreboliger og forsyningsområdet, som er 100% brugerfinansierede
- Anlægsprojekter, fremskrives som hovedregel kun med prisudviklingen fra 2023/24.

De enkelte pris- og lønskøn fremgår af opgørelsen nedenfor.

Detaljeret pris- og lønudvikling

Art / regulering i %	Regulering bagud 21/22 samt 22/23	KL skøn for 2023/24 G1-1	Korrigeret fremskrivning fra 2023/24
1-0 Lønninger	-0,28	4,07	3,79
2-2 Fødevarer	9,51	3,00	12,51
2-3 Brændsel og drivmidler	0,00	0,59	0,59
2-6 Køb af jord og bygninger	-14,12	-0,50	-14,62
2-7 Anskaffelser	10,66	3,61	14,27
2-9 Øvrige varekøb	10,14	2,47	12,61
4-0 Tjenesteydelser med moms	1,60	5,10	6,70
4-5 Entreprenør/håndværkerydelser	7,70	2,80	10,50
4-6 Betalinger til staten	0,35	3,46	3,81
4-7 Betalinger til kommuner	1,32	4,13	5,45
4-8 Betalinger til regioner	0,30	3,56	3,86
4-9 Øvrige tjenesteydelser	1,60	5,10	6,70
5-1 Tjenestemandspensioner m.v.	-0,28	4,07	3,79
5-2 Overførsler til personer	0,00	3,30	3,30
5-9 Øvrige tilskud og overførsler	1,99	3,87	5,86
7-0 Indtægter	1,32	4,13	5,45
8-6 Finansindtægter	0,00	3,30	3,30
9-0 Interne overførsler	3,05	4,17	7,22

Art 1-0 udgør en basisprocent, som er benyttet til fremskrivning af alle lønkonti.

Differenceret lønfremskrivning:

De seneste overenskomster indeholdt nye midler til en rekrutteringspulje samt puljer til særlige formål.

Idet puljerne er skævt fordelt på overenskomstgrupperne, er det valgt at fremskrive lønnen på de enkelte områder med en basisfremskrivningsprocent på +3,79 %, og i stedet budgetlægge puljemidlerne centralt på funktion 06.52.70 Løn- og barselspuljer, svarende til +0,15% af den samlede lønsum i 2023 og frem.

På denne baggrund er der centralt afsat 2,349 mio. kr. i 2024 og frem.

De berørte områder kan i forbindelse med de 3 årlige budgetopfølgninger, anmode om at få del i disse centralt afsatte puljemidler, såfremt de kan dokumentere et merforbrug.

Puljen er skønsmæssigt fordelt med 50% på rekrutteringspulje, og 50% på puljer til særlige formål.

Det fremgår af budgetvejledningsskrivelsen G1-3, hvilke faggrupper der er omfattet af den centralt afsatte pulje. Som eksempel herpå, samt med hvilken andel, kan nævnes følgende faggrupper:

- Social- og Sundhedspersonale (0,48%+0,16%) 0,64% af lønsummen
- Pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter (0,34%+0,11%) 0,45% af lønsummen
- Husassistenter (0,32%+0,10%) 0,42% af lønsummen

De oplyste procenter viser den procentvis regulering fra 2021/22 og 2022/23 – og derefter den samlede regulering fra 2021-2023 – og dermed den budgetlagte puljeeffekt i 2024 og frem.

Lønkomensation for store bededag:

KL's lønskøn er ikke forhøjet som følge af kompensationen til medarbejderne for afskaffelsen af store bededag. Udgiften til kompensationen forudsættes derimod håndteret gennem en tilpasning af personalet.

Befolkningsprognose

En væsentlig budgetforudsætning er befolkningsprognosen, som gør det muligt at tilpasse budgettet til den forventede udvikling i kommunens indbyggertal - i budgetåret samt de tre overslagsår, både hvad angår indtægter i form af skatter, tilskud og udligning, samt drifts- og anlægsudgifter.

Befolkningsprognosen bygger hovedsageligt på forventninger til antallet af boliger (boligprogram) i de kommende år samt den eksisterende befolkningssammensætning. Befolkningsprognosen som ligger til grund for budgetudarbejdelsen for 2024-2027, er forelagt til politisk orientering i april 2023.

Befolkningsudviklingen på fire års sigt

Alder	2019	2023	2027	Vækst 2019- 2023	Vækst 2023- 2027	Vækst fra 2023- 2027 i %
0-2 år	1.201	1.221	1.302	20	81	6,6%
3-5 år	1.252	1.359	1.416	107	57	4,2%
6-16 år	6.102	5.538	5.466	-564	-72	-1,3%
17-24 år	3.785	3.685	3.644	-100	-41	-1,1%
25-39 år	5.952	6.526	7.009	574	483	7,4%
40-64 år	16.441	16.308	16.301	-133	-7	0,0%
65-74 år	6.046	5.662	6.052	-384	390	6,9%
75-84 år	3.703	4.697	4.983	994	286	6,1%
85+ år	851	1117	1.542	266	425	38,0%
I alt	45.333	46.113	47.715	780	1.602	3,5%

For yderligere info henvises til befolkningsprognose notat, som kan ses på Kommunens hjemmeside.

Demografiregulering

Befolkningsudviklingen har væsentlig betydning for kommunernes udgifter på de enkelte serviceområder. Ved budgetlægningen tages højde for den forventede befolkningsudvikling ved at indarbejde demografipuljer i budgettet. Demografipuljerne tager udgangspunkt i et skøn for behovet for eksempelvis børnehavepladser eller ekstra hjemmeplejetimer, på baggrund af en forventet befolkningsudvikling. Da vi samtidig kender nettoudgiften til f.eks. en børnehaveplads eller en hjemmeplejetime kan vi sætte tal på hvordan vi forventer udgifterne på et område vil udvikle sig, hvis serviceniveauet skal fastholdes uændret.

Et fald i efterspørgslen efter en kommunal ydelse, eksempelvis fald i antallet af børn i dagpasning, vil derfor betyde at der flyttes budgetmidler fra det pågældende område.

Demografipuljerne indebærer derfor at der afsættes de forventede udgifter i budgettet, som kan sikre et uændret serviceniveau i den kommende budgetperiode, uanset en faldende eller stigende efterspørgsel.

I forbindelse med opstarten af arbejdet med budget 2024 – 2027, er der derfor indarbejdet en korrektion til de allerede budgetlagte demografipuljer, på baggrund af forskellen fra befolkningsprognosen for 2022, samt den nyeste befolkningsprognose, som blev behandlet af økonomiudvalget i april 2023.

Beregningen har givet anledning til følgende korrektioner, til de allerede budgetlagte demografipuljer. Er der tale om et positivt tal, forventes et stigende udgiftsniveau med baggrund i flere borgere i målgruppen, mens et negativt tal er et udtryk for at der forventes færre.

Område - beløb i 1.000 kr.	2024	2025	2026	2027
Dagpleje	-529	-837	-1.061	-908
Vuggestue	-1.448	-2.583	-3.343	-2.495
Børnehave	-4.576	-5.133	-5.794	-4.638
SFO	-51	-264	-429	-175
Tandplejen	135	-182	-278	-283
Hjemmepleje og sygeplejeudgifter	-7.738	-8.047	-8.143	-1.982
Hjælpe midler	-495	-450	-355	391
I alt	-14.702	-17.496	-19.403	-10.090

Det er vigtigt at præcisere at de opgjorte korrektioner er opgjort som forskellen i.f.t sidste års forventning, hvorfor et negativt tal også kan dække over en mindre vækst, og ikke et egentligt fald.

Den faktiske udvikling i Kommunens befolkning, fremgår af afsnittet befolkningsprognose.

Skatter, tilskud og udligning

Statsgarantiordningen

Ved budgetlægningen af skatter, tilskud og udligning har kommunerne mulighed for at vælge mellem at:

- **Selvbudgettere** - Indtægtsbudgettet baseres på kommunens eget skøn over folketal, slutligningsstatistik mv. – skatter, tilskud og udligning er foreløbige, og vil være beregnet på baggrund af egne forudsætninger.
- **Statsgaranti** – Indtægtsbudgettet baseres på et statsgaranteret udskrivningsgrundlag og hertil knyttede statsgaranterede tilskuds- og udligningsbeløb.

Udover at der kan være umiddelbart store økonomiske forskelle, mellem de 2 metoder, indebærer valget også at der ved valg af en selvbudgettering vil ske en efterregulering 3 år efter budgetåret, mens valget af en statsgaranti bevirker at det udbetalte provenue for såvel skatter, som tilskud og udligning ikke efterreguleres.

Beslutning om tilmelding til "garantiordningen" skal ske i forbindelse med budgetvedtagelsen, og har bindende virkning for budgetåret.

Frederikssund Kommune har valgt at selvbudgettere sit udskrivningsgrundlag i 2024. Baggrunden er at der frem imod 2. behandlingen kom prognoser som indikerede, at forventningerne til 2024 indkomsterne oversteg de prognoser som den tilbudte statsgaranti var baseret på. En konsekvens af den valgte selvbudgettering er, at man påtager sig en endelig efterregulering af 2024, når året kan endeligt gøres endeligt op i 2027, og denne efterregulering vil omfatte såvel indkomstskatter, tilskud og udligning.

Ud fra et forsigtighedsprincip er det valgt at budgetlægge 2024 svarende til den tilbudte statsgaranti, som var baseret på et udskrivningsgrundlag på 9,832 mia. kr. Ved en skatteprocent på 25,8 medfører dette et samlet provenue fra skatter, tilskud og udligning i 2024 på 3,124 mia. kr. Det er første år kommunen vælger at selvbudgettere sit udskrivningsgrundlag siden 2008, idet der i perioden 2009-2023 er valgt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Overslagsårene 2025-2027 er budgetteret ved hjælp af KL's model for skatter, tilskud og udligning, og det er i lighed med 2024 forudsat, at der også her vælges selvbudgettering.

Skatter

De samlede kommunale skatteindtægter er i 2024 budgetteret til 2,990 mia. kr., og består af følgende poster:

- Indkomstskat
- Grundskyld

- Dækningsbidrag
- Selskabsskat
- Øvrigt skat - dødsbøbeskatning

De enkelte skattetyper samt provenuer er nærmere beskrevet i bemærkningerne for "renter, tilskud udligning og skatter"

Skatteprocenter

Samtlige udskrivningsprocenter og promiller er som udgangspunkt uændret fra 2023 – 2024.

Grundskyldspromillen er dog nedsat fra 32,5 til 12,00 promille, med baggrund i den nye boligskattereform. Nedsættelsen er vedtaget ved lov, med henblik på at sikre, at kommunens samlede provenue fra grundskyld forbliver uændret, selvom de nye midlertidige grundværdier som danner baggrund for 2024 opkrævningen, er betydelig højere end det hidtidige beregningsgrundlag.

Skattetype	sats	% / promille
Udskrivningsprocent – personskat	25,80	%
Kirkeskatteprocent	0,96	%
Grundskyldspromille	12,00	promille
Dækningsafgift af forskelsværdi af forretningsejendomme	0,00	promille
Dækningsafgift af grundværdier af statslige og offentlige ejendomme *	15,00	promille

* Der har indtil 2021 været opkrævet en dækningsafgift fra offentlige ejendomme, beregnet på baggrund af såvel grundværdien (15 promille) som forskelsværdi (8,75 promille).

Folketinget vedtog imidlertid den 21. december 2021 lov om fastsættelse af dækningsafgiftspromiller, stigningsbegrænsninger for foreløbig opkrævning af dækningsafgift mv. Loven bevirker at de offentlige ejendomme i 2022, 2023 samt 2024 udelukkende vil blive opkrævet en dækningsafgift beregnet på baggrund af grundværdien, og den samlede betaling vil svare til den det opkrævede provenue for skatteåret 2021 fra såvel grundværdi som forskelsværdi. På denne baggrund budgetlægges det samlede provenue på den samme gruppering.

Der forventes iløbet af 2024 fremsat et lovforslag, hvormed der foreslås fastsat nye promiller for dækningsafgift for offentlige ejendomme.

Tilskud og udligning

De samlede kommunale nettoindtægter fra tilskud og udligning er i 2024 budgetteret til 555 mio. kr., og består af følgende poster:

- Kommunal udligning
- Statstilskud
- Forventet midtvejsregulering
- Udligning af selskabsskat
- Udligning af dækningsafgift offentlige ejendomme
- Udligning og tilskud vedrørende udlændinge
- Udviklingsbidrag
- Særlige tilskud

De enkelte poster er i 2024 budgetlagt på baggrund af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, selvom der er valgt selvbudgettering. De enkelte tilskuds- og udligningstyper er nærmere beskrevet i bemærkningerne for "renter, tilskud udligning og skatter".

Udligningsordning

Udligningsystemet blev i forbindelse med den seneste udligningsreform den 5. maj 2020 ændret fra et statsfinansieret til et mellemkommunalt system. Dette betyder, at bloktilskuddet fordeles efter indbyggertal, mens de mellemkommunale tilskud og bidrag i den generelle udligning balancerer.

Udligningssystemet medvirker til at udjævne de forskelle i kommunernes økonomiske muligheder, som skyldes forskelle i skattegrundlag, forskelle i alderssammensætningen og forskelle i den sociale struktur. Udligningen sikrer dermed, at alle kommuner har mulighed for at tilbyde service på mere ligelige økonomiske vilkår.

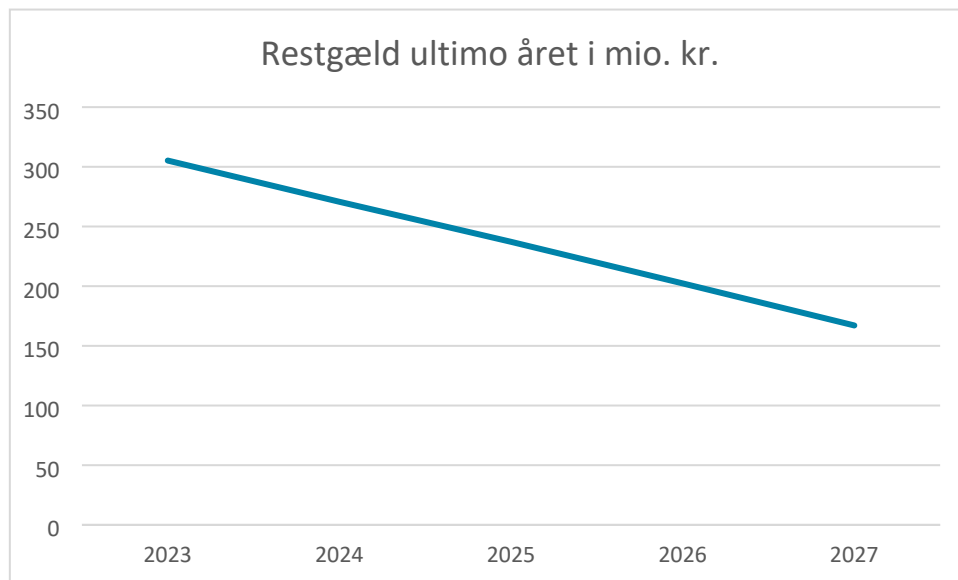
Langfristet gæld

Frederikssund Kommunes langfristede gæld forventes at udgøre 305,2 mio. kr. primo 2024.

I den langfristede gæld, er ikke medregnet Kommunens gæld til kommunale ældreboliger, finansiel leasing samt indefrosne feriemidler. Nedenstående graf viser den forventede udvikling i gælden fra ultimo 2023-2027.

Den eksisterende gæld har en given afdragsprofil. Gældsudviklingen er derfor først og fremmest bestemt af, hvor mange nye lån, der bliver optaget i budgetperioden. For en detaljering af lånoptagelsen i 2024-2027 henvises til budgetbemærkningerne til Hovedkonto 8.

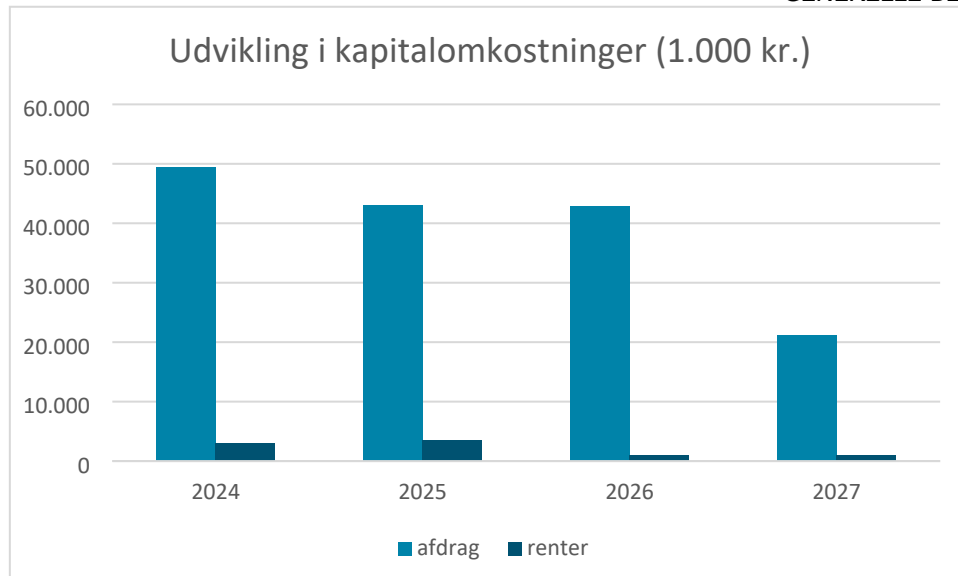
I 2023 er der optaget et nyt 10 årigt lån på 23,1 mio. kr., som primært vedrører refinansiering af boligejernes indefrosne grundskyld.

*Gælden er opgjort ekskl. Ældreboliger, finansielt leasede aktiver, samt lønmodtagernes indefrosne feriemidler.

Renter og afdrag (ekskl. ældreboliger)

Som følge af Kommunens langfristede gæld og fremadrettede lånoptagelse, vil kommunen blive belastet med kapitalomkostninger i form af renter og afdrag. Nedenstående søjlediagram viser den årlige udvikling i Kommunens kapitalomkostninger (renter og afdrag).

Opgjort excl. afdrag på lån til ældreboliger

Lånenes løbetid

Gælden ekskl. ældreboliger udgør 305,2 mio. kr. primo 2024. Gælden er fordelt på 15 lån, som udløber i perioden 2024 til 2046. Det største lån, som primo 2023 har en restgæld på 70,9 mio. kr., udløber i 2026, hvilket bidrager til den faldende afdragbyrde fra 2027.

Derudover er der fire lån som udløber i 2024, som primo 2023 har en samlet restgæld på ca. 6,7 mio. kr.

Rente forudsætninger

Som udgangspunkt optages lånene med variabel rente i Kommunekredit.

I beregningerne af renteudgifterne er følgende renteniveau til den variable rente antaget:

- 3,50 pct. i 2024, 3,00 pct. i 2025, 2,75 pct. i 2026 og 2,50 pct. i 2027.

For at afdække risikoen ved en eventuel rentestigning, er en del af gælden omlagt til fast rente via renteswaps, eller optagelse af alm. fastforrentet lån. Kommunens finansielle strategi foreskriver, af minimum 50% af den langfristede gæld, skal være omfattet af fast rente.

Ultimo 2023 er ca. 85% af gælden optaget i fast rente, eller konverteret til fast rente via renteswap.

Den store forholdsmæssige store andel af fast rente skyldes, at der i forbindelse med et ekstraordinært afdrag i 2022, blev valgt ikke at foretage en tilpasning af vores renteswaps. Idet den økonomiske politik foreskriver at minimum 50% af låneportefølgen skal være disponeret i fast rente, vil det derfor løbende blive vurderet, hvorvidt det vil være fordelagtigt at placere en større andel af låneportefølgen i variabel rente.

De nuværende swaps udløber i 2026 – 2037.